

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustus, hankeavustus 2021 - Hankekortti

Hankekortin tiedot julkaistaan valtionavustusten verkkosivuilla.

Kestävät, Turvalliset ja Esteettömät Reitit Ikäihmisille (KesTERI)

Vastuutaho, yhteyshenkilö	Hangon kaupunki, yhteyshenkilö kaupungingeodeetti Kukka-Maaria Luukkonen (kukka-maaria.luukkonen@hanko.fi)	
Osallistujat	Hangon kaupungin tekninen ja ympäristöviraston eri osastot, Perusturva, Vanhusten ja vammaisten sosiaalipalvelut, Iäkkäiden palvelukeskus. Mahdollisuuksien mukaan myös eläkeläisyhdistykset, Lappohjan kyläyhdistys, Vanhusneuvosto ja Vammaisneuvosto. Hankkeen toteutukseen osallistuva konsultti.	
Aikataulu	03/2022	12/2022
Hankkeen tavoite ja sisältö, kohderyhmä	<p>Hankkeen tavoite on lisätä ikääntyvien, ikääntyneiden ja muiden erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden kestävä ja turvallista liikkumista kävellessä ja pyöräillen sekä erilaisilla apuvälineillä (rollaattori, pyörätuoli, riksa, kolmipyörä, jne.). Tämä toteutetaan laatimalla vuoteen 2030 tähtäävä esteettömyysstrategia Hangon kaupungille. Strategiatyön yhteydessä määritetään esteettömät reitit, toteutetaan esteettömyysaiheista tiedottamista kaupungin asukkaille sekä selvitetään keskeisten jalankulun väylien ja pääasiallisten asiointireittien esteettömyyden taso. Tavoitteena on tunnistaa esteettömyyden kehittämistarpeita tuleville vuosille.</p> <p>Hankkeen kohderyhmänä on ikääntyvät ja ikääntyneet henkilöt. Myös henkilöt, joiden toimintakyky on jollakin tavalla heikentynyt muodostavat tärkeän osan hankkeen kohderyhmää.</p> <p>Hanke toteuttaa Hangon kaupungin strategisia tavoitteita sekä tarkentaa Hangon kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman (2021) linjauksia esteettömyysteeman osalta.</p>	
Ennakoitu tulos	<ul style="list-style-type: none"> Eteneminen kohti vuoden 2030 tavoitteellista esteettömyystasoa parantamalla kestävä ja turvallisen liikkumisen edellytyksiä. Vuoteen 2030 tähtäävä esteettömyysstrategia toimenpide-ehdotuksineen. Esteettömyyskartoituksen suunnitteleminen ja toteuttaminen. 	
Lisätietoja hankkeesta	Lisätietoja saa ottamalla yhteyttä hankkeen yhteyshenkilöön Kukka-Maaria Luukkoseen (kukka-maaria.luukkonen@hanko.fi).	

Hankkeen päättyessä täydennetään:

Tulokset	<p>Hangon esteettömyysstrategian laatiminen käynnistettiin maaliskuussa ja se valmistui joulukuussa 2022. Strategian laadinta jakautui neljään työpakettiin, jotka olivat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähtökohtien kartoitus ja tavoitteiden määrittäminen • Esteettömyyskartoitus • Toimenpidesuunnittelu • Esteettömyysstrategian raportin laadinta. <p>Lähtökohtien kartoitus ja tavoitteiden määrittäminen toteutettiin tiiviissä vuorovaikutuksessa asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Esteettömyyden nykytilan ymmärrystä luotiin karttapohjaisella asukaskyselyllä sekä kaupunkiympäristössä toteutetuilla kartoituksilla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asukaskysely toteutettiin verkkopohjaisena karttapalautekyselyllä, jolla kartoitettiin erityisesti kaupungissa liikkuvien havaintoja jalankulun väylillä sekä palvelukohteiden ympäristössä olevista esteettömyyspuutteista. Verkkokysely oli avoinna kaksi viikkoa kesäkuussa 2022 sekä iäkkäille suunnatun tapahtuman ajan lokakuussa 2022. Kysely toteutettiin sekä suomen että ruotsin kielellä. Verkkovastaamisen lisäksi kyselyyn oli mahdollista vastata avustetusti Iäkkäiden ulkoilupäivässä Kirkkopuistossa 31.5., Testipäivän tapahtumassa urheilutalolla 14.6., K-Supermarketin edustalla 3.6. sekä Iäkkäiden ulkoilupäivässä 4.10. Lap-pohjassa. Kyselyyn vastasi 174 henkilöä, joista 56 % olivat yli 64-vuotiaita. Kyselystä toteutettiin monikanavaista viestintää. • Kartoitukset toteutettiin lokakuussa 2022, ja ne toteutettiin vuorovaikutteisena esteettömyyskävelynä sekä esteettömyyskierroksena. Kartoitukset kattoivat Hangon kantakaupungin ja Hanko pohjoisen ympäristön jalankulun ja pyöräliikenteen väylien ja pääasiallisten asiointireittien esteettömyyden tason selvityksen. Kartoitusten lähtötietona hyödynnettiin verkkokyselyyn saatuja palautteita. Vuorovaikutteiselle esteettömyyskävelylle 18.10.2022 (ns. rolla-ralli) osallistui yhteensä 8 henkilöä. Heidä valtaosa oli Norrbergan ja Lähde-talon asiakkaita. Heidän lisäksi kävelylle osallistui vapaaehtoisia avustajia ja henkilöstöä kaupungin iäkkäiden palveluista, liikuntatoimesta ja teknisestä ja ympäristövirastosta. Osallistujien joukossa oli apuvälineitä käyttäneitä henkilöitä. Osallistujilta tuli positiivista palautetta tilaisuuden toteutuksesta. Esteettömyyskierrros 11.10.2022 toteutettiin kaupungin asiantuntijoiden ja yhden asukkaan kesken. Kävely osoittautui hyväksi tavaksi havainnoida jalankulun reittien yksityiskohtia. Lisäksi polkupyörällä toteutettiin videokuvattu kierros keskeisillä keskustan jalankulun ja pyöräliikenteen väylillä. Video auttaa nykytilan haasteiden tunnistamisessa sekä tulee esteettömyyden nykytilasta toteutettavaa viestintää. <p>Kyselyn ja esteettömyyskartoitusten havainnot konkretisoitiin viestintää ja ymmärryksen lisäämistä tukeviksi liikkujaprofiilikortteiksi. Kortteja on neljä kappaletta, ja ne kuvaavat tiivistetysti eri käyttäjäryhmien tarpeita ja nykytilan esteettömyysvaistoja Hangossa.</p>
-----------------	--

Strategian visioksi on valittu Helposti saavutettava Hanko (Lätt tillgängliga Hangö). Visio sisältää kaksi näkökulmaa:

- Kaupungin jalankulun reitit ovat helppokulkuisia, sujuvia ja turvallisia. Niiden kautta kaupungin keskeiset palvelut ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa kaiken ikäisille ja taustaisille asukkaille ja matkailijoille.
- Hangon kaupunki ja sen eri kohteet ovat helposti saavutettavissa. Kaupunkiin on helppo saapua eri kulkutavoilla ja tietoa kaupungin palveluista ja niiden esteettömyydestä on saatavilla verkossa.

Visiolausetta konkretisoivat tavoitekirjaukset:

- Resurssit ja osaaminen: Esteetöntä kaupunkia toteutetaan suunnitelmallisesti. Keskeistä on kaupungin henkilöstön kouluttaminen ja riittävän osaamisen varmistaminen. Riittävät resurssit henkilötyölle ja investoinneille mahdollistavat jatkuvan ja vaikuttavan esteettömyyden edistämistyön.
- Tiedonjako ja ymmärrys: Esteettömistä liikkumismahdollisuuksista viestitään aktiivisesti ja samalla varmistetaan jaettavan tiedon ajantasaisuus. Tieto on saatavilla niin asukkaille kuin matkailijoille. Tiedon jakoa ja ymmärryksen lisäämistä tehdään monikanavaisesti viestinnän kohderyhmät huomioiden. Tieto on selkokielistä ja saavutettavaa.
- Kaupunkiympäristö: Esteetömään kaupunkiympäristöön vaikutetaan suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitoprosessin kaikissa vaiheissa. Katujen ja muiden esteettömien reittien toteutettavuuden varmistaminen edellyttää kaavoituksen, liikennesuunnittelun ja toteutussuunnittelun yhteistyötä. Kunnossapito on keskeisessä roolissa liikkumisympäristön esteettömyyden varmistamisessa.

Esteettömyysstrategian toimenpiteet muodostavat monipuolisen keinovalikoiman esteettömyyden edistämistyölle Hangossa. Toimenpiteet on jaettu kolmeen tavoiteteeman alle. Toimenpidekokonaisuuksien otsikot ovat:

1) Resurssit ja osaaminen

- Esteettömyys huomioidaan kaupungin talousarviossa
- Kaupunkiorganisaation asiantuntijoiden osaaminen esteettömyyden kehittämisestä on hyvällä tasolla ja osaamista ylläpidetään

2) Tiedonjako ja ymmärrys

- Esteettömyysaiheinen tieto on helposti saatavilla asukkaille ja matkailijoille
- Kaupunki valistaa ja tukee asukkaiden ja sidosryhmien esteettömyysosaamisen kehittämistä

3) Kaupunkiympäristö

- Hangossa liikkuminen on kaikille sujuvaa ja turvallista ympäri vuoden
- Esteettömyys huomioidaan monipuolisesti kaupunkiympäristön kehittämisessä
- Kaupungin keskeiset palvelut ovat helposti saavutettavissa

Kaupunkiympäristön toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta tukevat priorisoinnin työkaluksi strategian aikana määritetyt Hangon esteettömyyden erikoistason reitit.

	<p>Strategia on laadittu tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa. Vuorovaikutus oli läsnä kaikissa neljässä työpakettissa. Ohjausryhmä on kokoontunut strategian laadinnan aikana neljä kertaa. Laadintaa ohjasivat tavoitemäärittelyn aikana toteutettu sidosryhmiä osallistanut työpaja ja toimenpiteiden määrittelyn yhteydessä päättäjiä osallistanut iltakoulutilaisuus. Asukkaat osallistuivat strategian laadintaan asukaskyselyn sekä esteettömyyskävelyiden kautta. Lisäksi hankkeesta on viestitty kaupungin viestintäkanavissa.</p> <p>Esteettömyysstrategia toimii työkaluna yleisen esteettömyyden tason parantamisessa Hangon kaupungissa. Sen toteutuksesta vastaa tehtävään perustettava kaupungin esteettömyystyöryhmä, joka kootaan eri hallinnonalojen asiantuntijoista. Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikutavuuden seuranta on jatkossa jatkuvaa ja näkyvää työtä Hangossa. Seuranta varten on laadittu mittaristo. Työryhmä raportoi seurannan tuloksista säännöllisesti päättäjille ja asukkaille. Lisäksi työryhmä suunnittelee tulevia toimenpidekokonaisuuksia niiltä osin kun ne liittyvät ryhmän toimintakenttään sekä koordinoi esteettömyystoimenpiteiden esittämistä kaupungin vuosittaisiin talousarvioihin.</p> <p>Hankkeen loppuraportti on löydettävissä Traficomin hankesivulta, kun se on käsitelty Hangon kaupungin poliittisessa päätöksenteossa.</p>
<p>Miten tavoitteet toteutuivat?</p>	<p>Hankkeen tavoitteet toteutuivat hyvin.</p> <p>Hankkeessa laadittiin esteettömyyden edistämistä eri näkökulmista tarkasteleva Hangon kaupungin esteettömyysstrategia, jonka tavoitevuosi on 2030. Esteettömyysstrategia toteuttaa Hangon kaupungin strategisia tavoitteita sekä tarkentaa Hangon kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman (2021) linjauksia esteettömyysteeman osalta. Strategiassa onnistuttiin tunnistamaan keskeisiä toimenpiteitä esteettömyyden edistämistyölle tuleville vuosille sekä määrittämään toimintamalleja kaupungin sisäisen yhteistyön lisäämiseksi.</p> <p>Strategian laadinnan tueksi muodostettiin kattava ymmärrys esteettömyyden edistämistyön nykytilasta Hangon kaupungissa. Nykytilan kartoituksen menetelminä olivat käytössä mm. asukaskysely, esteettömyyskartoitukset sidosryhmävuoropuhelu. Kaupungin päättäjät onnistuttiin sitouttamaan esteettömyyden edistämiseen hankkeen tavoitetyöpakettien ja päättäjien iltakoulun avulla. Osana esteettömyysstrategian laadintaa määritettiin Hangon esteettömyyden erikoistason reitit, jotka ohjaavat kaupunkiympäristön toimenpiteiden priorisointia.</p> <p>Hankkeen kohderyhmän muodostavat ikääntyvät ja ikääntyneet henkilöt. Myös henkilöt, joiden liikunta-/toimintakyky on jollakin tavalla heikentynyt, sekä esimerkiksi lasten kanssa liikkuvat, ovat tärkeä osa hankkeen kohderyhmää. Kohderyhmiin kuuluvia henkilöitä sekä heitä edustavia sidosryhmiä tavoitettiin hankkeen aikaisen vuorovaikutuksen kautta.</p>

<p>Arvio hankkeen vaikutuksista liikenneturvallisuudelle</p>	<p>Tavoitteena oli lisätä ikääntyvien, ikääntyneiden ja muiden erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden ja vierailijoiden kestävä ja turvallista liikuttamista Hangossa. Esteettömyysstrategia tarjoaa monipuolisen keinovalikoiman tämän edistämiseksi tulevina vuosina. Vaikutuksia tullaan seuraamaan kaupunkiin perustettavan esteettömyystyöryhmän toimesta. Hankkeen liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden vaikutukset on mahdollista arvioida tarkemmin vasta kun esteettömyysstrategian toimenpiteitä on toteutettu.</p>
<p>Mitä opittiin? Mitä kannattaisi tehdä toisin?</p>	<p>Esteettömyyden edistämisen tärkeys ja teeman laajuus tunnistettiin sekä hankkeen työ- ja ohjausryhmän kesken kuin myös päättäjien toimesta. Hanke loi hyvän pohjan esteettömyyden edistämiseksi ja esteettömyysaiheiselle keskustelulle jatkossa. Strategian laadinnan aikana muodostui eri toimijoiden välille selvä yhteinen tahtotila esteettömyyden edistämiseksi Hangossa.</p> <p>Hankkeen aikajänne ja sen puitteissa käytössä olleet henkilöstöresurssit loivat haasteen esteettömyyskartoitusten laajemmalle toteutukselle hankkeen aikana. Kartoitusten toteutusta tullaan kuitenkin jatkamaan tulevina vuosina.</p> <p>Kaupungin asiantuntijoista nimetty hanketyöryhmä toimi hankkeen aikana aktiivisesti osallistuen hankkeen toteutukseen omalla työpanoksellaan. Yhteistyö oli sujuvaa yhdessä strategiaa laatineen konsultin kanssa.</p>